



25. *Pediasia fascelinella*  
26. *Pediasia contaminella*

27. *Platytes alpinella*

---

#### MERKWAARDIGE WAARNEMINGEN VAN LEPIDOPTERA IN 1976

Vanzelfsprekend heeft de buitengewoon warme en droge zomer van 1976 veel invloed gehad op het vlinderleven. In het hoofdseizoen moest men het vooral zoeken in de loofbossen of aan beekoevers, want op de verschroeide weilanden of hellingen waren niet veel dagvlinders te bespeuren.

Quercusia quercus was bijzonder "goed gelukt". Van deze soort, op de vliegplaatsen gewoonlijk vertegenwoordigd door enkele tientallen exemplaren, zag ik op 4 juli een massale ontluiking te Zoersel. Het was bijna de enige dagvlinder die vloog tijdens deze rekorddag met haast tropische temperatuur! T. Hontelé maakte hetzelfde mee te Essen, J. Van Rompaey te Kalmthout en K. Janssens te Kwaadmechelen. Ook elders in het land moet het voor de eikenpage wel een uiterst gunstig jaar geweest zijn. Op 16 augustus zag ik met mijn vriend J. Schuurmans in het departement Ardennes (Frankrijk) nog tientallen exemplaren, sommige nog niet afgevlogen.

D. van der Poorten was zo gelukkig 2 ♂ en 1 ♀ van Lycaeides argyrognomon te vangen in de Gaume op 14 augustus (determinatie W. De Prins). Belgische exemplaren van deze zuiderse soort zijn heel schaars.

Uit het noorden van de Antwerpse Kempen werden verscheidene exemplaren van Endromis versicolora gemeld (De Prins, De Loucker, Schuurmans).

Gebruik makend van de talrijke warme nachten hebben enkele leden van de vereniging zich toegelegd op de lichtvangst, en dit met groot succes. W. en G. De Prins bezochten ge-

regeld het noorden van de provincie Antwerpen en deden er merkwaardige waarnemingen : in juni o.a. Leucodonta bicoloria, Phragmataecia castanea, Stauropus fagi, Mythimna pudorina en Pachetra sagittigera. Op één avond telden zij meer dan vijftig exemplaren van Agrotis venustula. Tijdens het verblijf te Buzenol, Gaume, in de tweede week van juli ondervond W. De Prins dat de nachtvangst er niet minder interessant was : Iteophaga viminalis (1 paartje), Catocala promissa (2 ♀), Ochrostigma melagona en Energia paleacea (verscheidene exemplaren), Lithosia quadra (2 ♂ en 1 ♀), Amphipyra perflua (2 ♂ en 1 ♀). Na de eerste Belgische vangst van deze laatste soort in 1917 te Virton (Bray) werd zij eerst in 1963 opnieuw gevangen. Sedertdien wordt zij af en toe gemeld uit de Gaume. Het betreft hier een soort die haar areaal in noordelijke richting uitbreidt.

J. Schuurmans deed tijdens dit jaar ook enkele merkwaardige vangsten op licht : Nonagria typhae, Mythimna straminea, Mythimna obsoleta, Euphyia unangulata, Peribatodes secundaria, Phragmataecia castanea (enkele exemplaren in juni), Coenobia rufa, alle te Arendonk, Phragmataecia castanea (1 ex.) te Assenede, en Hoplodrina blanda en Lophopteryx cuculla te Ranst. Vooral deze laatste soort komt zeer schaars voor in de provincie.

In de kleine tunnel onder de Schelde (Antwerpen) telde K. Janssens op één septemberavond niet minder dan 385 exemplaren van Omphaloscelis lunosa. Verder vond hij te Berlaar o.a. Agrochola lychnidis, Cirrhia gilvago, Cirrhia ocellaris, en te Antwerpen Scopula marginepunctata. Deze soort is in het noorden van het land steeds zeldzaam. Te Nijlen vond K. Janssens Mysticoptera sexalata en Acasis viretata.

F. Turelinckx heeft gedurende zijn regelmatige nachtvangsten van mei tot oktober te Westerlo 227 soorten Macroheterocera waargenomen. In afwachting van de publikatie van de volledige lijst, zie hier reeds enkele van de merkwaardigste vangsten : Cerura erminea (2 ♂ in juni), Lophopteryx cuculla (2 ♂ in augustus), Polycloa diluta (verscheidene exemplaren in september), Dasychira fascelina (1 ex. in juni), Odonestis pruni (enkele exemplaren in juni en juli), Gastropacha populifolia (verscheidene exemplaren tussen 23 en 27 juni, en weer enkele frisse exemplaren van 24 tot 30 augustus, hetgeen duidelijk wijst op een tweede generatie, die in onze streken overigens zeer zelden voorkomt), Thaumetopoea processionea (5 exemplaren in juli en augustus. Deze soort schijnt opnieuw veld te winnen in de Kempen.), Actinotia polyodon (1 paartje), Mythimna l-album (1 ♂ in mei en 1 ♂ in september, nog een soort die haar vlieggebied uitbreidt), Cucullia verbasci (1 ex.), Cirrhia

citrago (enkele exemplaren in september), Sedina buettneri (2 ♂ en 2 ♀ in oktober. Een zeer interessante waarneming. Tot nu toe kenden wij voor de Antwerpse Kempen slechts één exemplaar van Nijlen, 1970), Autographa iota (2 exemplaren in juni), Autographa pulchrina (3 exemplaren op 29 mei), Phalaena syringaria (1 paartje, steeds zeldzaam!).

Ondanks de buitengewoon warme zomer waren de trekvlinders niet goed vertegenwoordigd, misschien omdat Zuid-Europa maar een zeer matige zomer kende. Wat het noorden van ons land betreft, ken ik geen enkele waarneming van Colias hyale of Colias croceus. Vanessa atalanta verscheen laat en vloog redelijk talrijk tot laat in het najaar (op 10 oktober nog een rups die op 4 november ontpopte). Vanessa cardui was zeer schaars! Ik ken slechts drie waarnemingen in de provincie. A. Riemis noteerde een dertigtal Issoria lathonia in september te Turnhout. Van de voorjaarsgeneratie, die hij op dezelfde plaats waarnam in 1974 en 1975, was geen spoor te bekennen.

De grote vedette onder de trekvlinders was dit jaar Herse convolvuli. Tijdens meer dan tien jaar was deze soort in het Antwerpse niet meer gezien. Op 2 september vond W. De Prins 1 ♂ te Deurne. Gedurende september werd de vlinder verder gevangen te Lillo (verscheidene exemplaren, V.F. Naveau), te Deurne (2 exemplaren, D. van der Poorten), te Mechelen (verscheidene exemplaren, P. Jans), te Erembodegem (1 ex.) enz.

Van Macroglossum stellatarum werden enkele exemplaren gemeld te Assenede. Op zes nachtvangsten tussen 20 augustus en 20 september noteerde W. De Prins 8 exemplaren van Scotia ipsilon. F. Turelinckx nam deze soort zeer talrijk waar te Westerlo. K. Janssens noteerde 10 exemplaren, te Berlaar en Antwerpen, waarvan het laatste exemplaar op 5 november. D. van den Abbeele merkte te Mechelen twee exemplaren op in september. K. Janssens noteerde 22 exemplaren van Hoplodrina ambigua te Antwerpen en F. Turelinckx ving 1 ex. van deze soort te Westerlo. K. Janssens ving op 15 augustus een afgevlogen exemplaar van Mythimna albipuncta te Berlaar. Het dier vloog in de schemering op Buddleia. F. Turelinckx vond Autographa gamma zeer talrijk op licht te Westerlo. K. Janssens telde 317 gamma-uisen, waarvan de eerste, een afgevlogen exemplaar, op 24 mei. Op 30 oktober vlogen er nog verscheidene verse exemplaren. Andere verzamelaars (Schuurmans, De Prins e.a.) namen de soort daarentegen weinig waar. Ook ik vond Autographa gamma overdag veel minder talrijk dan in goede jaren voor deze soort.

A. Janssen